

00/20

Prostředky zahraniční pomoci poskytnuté České republice

Kontrolní akce byla zařazena do plánu kontrolní činnosti Nejvyššího kontrolního úřadu na rok 2000 pod číslem 00/20. Kontrolní akci řídil a kontrolní závěr vypracoval člen NKÚ JUDr. František Bárta.

Cílem kontroly bylo vyhodnotit skutečně dosažené přínosy z užití prostředků zahraniční pomoci a ověřit systém a připravenost na čerpání prostředků zahraniční pomoci v České republice po založení Národního fondu.

Kontrolu provedly v době od ledna do května 2001 skupiny kontrolujících NKÚ z odboru dopravy, průmyslu a hospodářství, odboru životního prostředí a zemědělství a z územních odborů NKÚ severozápadní Čechy, jižní Čechy a jižní Morava.

Kontrolovanými osobami byly:

- A. ústřední orgány státní správy – Ministerstvo financí (dále jen „MF“), Ministerstvo pro místní rozvoj (dále jen „MMR“), Ministerstvo zemědělství (dále jen „MZe“) a Ministerstvo životního prostředí (dále jen „MŽP“);
- B. Implementační agentura – Centrum pro regionální rozvoj ČR (dále jen „CRR“);
- C. příjemci zahraniční pomoci – Severočeská vodárenská společnost a. s., Teplice; Jihočeská plynárenská, a. s., České Budějovice; Hospodářský park České Velenice, akciová společnost, České Velenice; statutární město České Budějovice; město Znojmo; město Telč; obec Frymburk; obec Dyjákovický; obec Hřensko; Zájmové sdružení obcí Vodovody a kanalizace Znojemska.

Námítky proti kontrolnímu protokolu podalo MZe. Námítky byly vypořádány rozhodnutím vedoucí skupiny kontrolujících.

Kolegium NKÚ na svém XIV. zasedání, konaném dne 28. srpna 2001,

schválilo usnesením č. 13/XIV/2001 kontrolní závěr v tomto znění:

I. Úvod

Evropská společenství (dále jen „ES“) poskytovala ČR pomoc od roku 1990 v rámci programu PHARE, jehož relativně samostatnou součástí byl od roku 1994 program přeshraniční spolupráce (dále jen „CBC PHARE“). ES od roku 2000 pomoc rozšířila a rozdělila do tří programů – PHARE, SAPARD a ISPA. Způsob poskytování pomoci upravují u všech programů nařízení Rady ES. Ústředním orgánem státní správy ČR pro koordinaci příjmu zahraniční pomoci je MF, na které tato působnost

přešla s účinností od 1. listopadu 1996 z bývalého Ministerstva hospodářství (dále jen „MH“). Působnost u programů CBC PHARE přešla z MH na MMR.

1. Implementaci programu PHARE upravoval manuál, který vydala Evropská komise (dále jen „Manuál“). K jeho dodržování zavazovala implementační struktury Finanční memoranda, která uzavírala ČR s Evropskou komisí na resortní úrovni jako právní dokument a finanční závazek na daný program. Finanční memoranda stanovila termíny pro ukončení uzavírání kontraktů (zpravidla do dvou let po podepsání memoranda) a ukončení čerpání prostředků (zpravidla za rok po termínu pro uzavírání kontraktů).

Obecný právní a administrativní rámec implementace PHARE v ČR vytvořila až Rámcová dohoda mezi vládou České republiky a Evropskou komisí o účasti České republiky na programu pomoci ES, která byla podepsána dne 12. března a 12. července 1996 v Praze a Bruselu a posléze byla dne 21. srpna 1997 zveřejněna ve Sbírce zákonů pod číslem 207/1997 Sb. (dále jen „Rámcová dohoda“) a vstoupila v platnost dne 6. srpna 1997. Dne 12. října 1998 podepsaly ČR a Evropská komise Memorandum o porozumění o zřízení Národního fondu (publikováno ve Sb. m. s. pod č. 18/2001), které počínaje programem PHARE 1998 změnilo institucionální zabezpečení implementace:

a) Za koordinaci, tvorbu a monitorování programů PHARE odpovídá Národní koordinátor pomoci (dále jen „NAC“) a za řízení finančních toků odpovídá Národní schvalující úředník (dále jen „NAO“), stojící v čele Národního fondu. Vláda v usnesení ze dne 25. srpna 1999 č. 865 vzala na vědomí, že uvedené funkce zastávají náměstci ministra financí.

Podle ustanovení § 37 zákona č. 218/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech a o změně některých souvisejících zákonů (rozpočtová pravidla), je Národní fond souhrnem peněžních prostředků, které ES svěřují ČR k realizaci společných programů. O peněžních prostředcích soustředěných v Národním fondu rozhoduje MF v souladu se závazky spojenými s jejich přijímáním. Tuto působnost zajišťovalo MF různými organizačními jednotkami (dále jen „útvary Národního fondu“) v rámci své organizační struktury.

Od programu PHARE 1998 přicházejí přes účty Národního fondu u České národní banky všechny prostředky z ES (u programů PHARE 1995 – 1997 přicházely přímo na účty realizačních agentur zřízených u libovolné banky).

b) Realizační agentury provádějí technickou, finanční a administrativní realizaci programů, včetně provádění výběrových řízení a uzavírání smluv. Programy PHA-

RE 1995 až 1997 implementovalo 14 tzv. „ústředních obslužných jednotek“, které měly různou organizační formu (příspěvkové organizace u MMR a MPO, odbor na MF a MŽP, České dráhy apod.). Od programu PHARE 1998 se realizačními orgány v rámci státní správy staly **Implementační agentury** (dále jen „IA“) a **Centrální finanční a kontraktační jednotka** (dále jen „CFCU“), která byla zřízena na MF. Na programy PHARE 1998 a 1999 uzavřel NAO finanční dohody s CFCU a pouze třemi IA – CRR, CzechInvestem (příspěvkové organizace MMR, resp. Ministerstva průmyslu a obchodu) a Nadací pro rozvoj občanské společnosti. Neukončené programy PHARE 1995 až 1997 dokončí původní obslužné jednotky nebo je v rámci MMR a MF převzaly CRR a CFCU.

- c) Za řádné hospodaření s finančními prostředky realizovaných programů PHARE a činnost realizačních agentur zodpovídá Schvalující úředník programu (dále jen „PAO“), kterého u programů PHARE 1995 až 1997 jmenoval příslušný ministr a od programu PHARE 1998 ho jmenuje NAO. V případech, kdy administrativní a finanční realizaci programů PHARE provádí CFCU, zodpovídá za jejich technickou realizaci tzv. Vedoucí úředník programu. Toho jmenuje příslušné ministerstvo (např. u programu CZ 9809 „Zemědělství“ MZe a u programu CZ 9811 „Životní prostředí“ MŽP).

- d) Monitorování a hodnocení programů PHARE z hlediska dosažení všech cílů stanovených ve Finančních memorandech provádí Společný monitorovací výbor, jehož předsedou je NAC a členy mj. NAO a zástupci Delegace Evropské komise v Praze (dále jen „DEC“).

2. Podpora ES v rámci programu SAPARD se vztahuje zejména na převzetí práva ES v oblasti společné zemědělské politiky a na řešení přednostních a zvláštních obtíží v souvislosti s dlouhodobým přizpůsobením kandidátských zemí v oblasti zemědělství a venkova. Evropská komise rozhodla, že u programu SAPARD svěří v ČR správu pomoci agentuře. Touto agenturou je Agentura SAPARD, kterou ke dni 1. srpna 2000 zřídilo MZe jako svou organizační jednotku. ČR a Evropská komise podepsaly dne 5. února 2001 Víceletou finanční dohodu o programu SAPARD, podle které přecházejí prostředky do ČR přes Národní fond.

Projekty budou vybírat Národní výběrové komise pro SAPARD a Regionální výběrové komise. Žádosti o podporu budou přijímat Agentura SAPARD a MMR, na něž byla delegována odpovědnost u priorit zaměřených na rozvoj venkova. Monitorování a hodnocení programů SAPARD bude provádět Národní monitorovací výbor pro SAPARD, ve kterém bude mít zastoupení NAC, a osm regionálních monitorovacích výborů na úrovni NUTS II (statistické jednotky regionální úrovně).

3. V rámci programu ISPA poskytne ES pomoc především na opatření umožňující dosáhnout shody s po-

žadavky předpisů ES v oblasti životního prostředí a opatření zajišťující vzájemné propojení a funkceschopnost národních sítí a spojení s transevropskými sítěmi v oblasti dopravy. Dne 13. prosince 2000 podepsali ministr financí a Evropská komise Memorandum o porozumění o použití Národního fondu pro ISPA (publikováno v Sb. m. s. pod č. 19/2001), které definuje základní struktury využívání programu. Koordinační a implementační struktury ISPA vzala vláda na vědomí ve svém usnesení ze dne 14. února 2001 č. 149:

- a) Za programování, realizaci a monitorování projektů odpovídá Národní koordinátor ISPA, jehož funkce byla usnesením vlády ze dne 8. listopadu 2000 č. 1109 spojena s funkcí NAC. Jeho činnost podporuje Koordinační výbor ISPA, který odpovídá za celkovou koordinaci při zajišťování přípravy projektů. Předsedou tohoto výboru je náměstek ministra pro místní rozvoj, členy jsou NAC a NAO. Výběr projektů zajišťují Pracovní skupina ISPA – životní prostředí (žádosti přijímá Státní fond životního prostředí ČR) a Pracovní skupina ISPA – doprava. Národní koordinátor ISPA předává návrhy projektů Evropské komisi. Hlavním monitorovacím orgánem je Monitorovací výbor ISPA, v jehož čele stojí NAC.

- b) Za hospodaření s finančními prostředky ISPA odpovídá NAO. Za činnost IA a řádné hospodaření s finančními prostředky projektů odpovídá Sektorový schvalující úředník, kterého NAO jmenuje. Funkci IA bude v oblasti dopravy plnit Ministerstvo dopravy a spojů, kde NAO jmenoval dne 8. února 2001 Sektorovým schvalujícím úředníkem náměstka ministra a zároveň jmenoval jeho dva zástupce u konečných příjemců pomoci Českých drah a Ředitelství silnic a dálnic ČR. Funkci IA v oblasti životního prostředí bude pro projekty ISPA 2000 plnit CRR. Od projektů ISPA 2001 má tuto funkci převzít Státní fond životního prostředí ČR. Sektorového schvalujícího úředníka a jeho zástupce pro oblast životního prostředí NAO do ukončení kontroly nejmenoval.

4. Působnost při čerpání zahraniční pomoci upřesnily Pokyny pro hospodaření s finančními prostředky při realizaci programů předvstupní pomoci ES (PHARE, ISPA, SAPARD) v České republice, které schválila vláda v usnesení ze dne 15. března 2000 č. 274 (dále jen „Pokyny vlády“) a Zásady koordinace využívání prostředků pomoci ES (PHARE, ISPA, SAPARD) v České republice, které schválila vláda v usnesení ze dne 15. března 2000 č. 275. Koordinaci čerpání pomoci provádí Řídící a koordinační výbor pro potřeby koordinace pomoci poskytované ES na úrovni státu. Jeho statut a jednací řád schválila vláda ve svém usnesení ze dne 21. března 2001 č. 273. Členy výboru s hlasovacím právem jsou i NAC, NAO, předseda Koordinačního výboru ISPA a předseda Národního monitorovacího výboru SAPARD.

II. Zjištění k programům PHARE 1995 až 1999

Prostředky na program PHARE v letech 1995 až 1999 poskytovala ES na základě Víceletého indikativního programu na roky 1995–99 (dále jen „VIP“), který podepsaly

ČR a Evropská komise dne 7. července 1995. Přehled o alokacích ve Finančních memorandech u všech programů PHARE přijatých v daném roce a o výši celkových kontrahovaných a čerpaných prostředků k 31. 12. 2000 podle podkladů MF je uveden v následující tabulce.

(v tis. EUR)

Rok	Alokace	Kontrahováno	% z alokace	Čerpáno	% z alokace
1995	114 600,0	109 688,8	95,71	105 987,6	92,48
1996	58 050,0	53 034,1	91,36	44 712,0	77,02
1997	62 200,0	60 614,9	97,45	57 433,9	92,34
1998 ^{x)}	46 000,0	43 434,5	94,42	20 058,4	43,61
1999 ^{xx)}	86 600,0	35 931,3	41,49	2 405,0	2,78
Celkem	367 450,0	302 703,6	82,38	230 596,9	62,76

^{x)} Trvá termín pro čerpání.

^{xx)} Trvá termín pro uzavírání kontraktů i pro čerpání prostředků.

Celková alokace 367,45 mil. EUR představovala 13,6 mld. Kč při kursu 37 Kč/EUR. Kontrole byly podrobeny programy implementované CRR, CFCU a MŽP s rozpočtem 33 009 tis. EUR (CRR – 13 491 tis. EUR, CFCU – 18 595 tis. EUR a MŽP – 923 tis. EUR).

limit výše podpory pro jednotlivé projekty na minimálně 2,0 mil. EUR, což zvýšilo význam projektů, ale zároveň omezilo možnosti jejich výběru. Oproti VIP byla skutečná alokace u CBC Německo o 13,6 mil. EUR nižší a u CBC Rakousko o 7,6 mil. EUR vyšší. Od roku 1998 rozšířila ES pomoc i na spolupráci s Polskem (3,0 mil. EUR) a Slovenskem (2,0 mil. EUR).

1. Cíle a priority v programech PHARE

- a) ES změnila od Národního programu PHARE 1998 priority ve prospěch zrychlení přípravy vstupu ČR do Evropské unie (dále jen „EU“). Národní programy PHARE 1995 až 1997 byly v souladu s požadavky příslušných ministerstev a prioritami stanovenými ve VIP zaměřeny především na posilování ekonomiky ČR, železniční infrastrukturu, rozvoj silniční sítě, regionální investice, investice do budování institucí apod. Počínaje Národním programem PHARE 1998 vycházelo zaměření programů z materiálů Partnerství pro vstup a Národní program přípravy ČR na členství v EU, podle kterých prioritami bylo založit nezbytné institucionální a administrativní struktury k zavedení práva ES a zajistit investice, které umožní přizpůsobit infrastrukturu v ČR právu ES (především v oblasti financí, zemědělství, životního prostředí, spravedlnosti a vnitra). Novou formou pomoci byl tzv. twinning, v jehož rámci ústřední orgány státní správy přijímaly porady ze zemí EU nebo zajišťovaly studijní pobyty svých zaměstnanců v zemích EU.
- b) U CBC PHARE schválila Evropská komise VIP v červenci, resp. listopadu 1995 s alokací 125,0 mil. EUR pro CBC Německo a 30,0 mil. EUR pro CBC Rakousko s cílem podpořit spolupráci pohraničních regionů především v oblastech dopravy, životního prostředí, zemědělství, lesnictví apod. Příjemci pomoci byly především obce nebo akciové společnosti s majoritní účastí obcí či státu. Od programu CBC PHARE 1997 neschvalovala Evropská komise již všechny projekty, ale rozhodování o alokaci 22,9 mil. EUR přesunula do cílových regionů prostřednictvím fondů (Fond malých projektů, Fond obnovy lesů, Fond na podporu malého a středního podnikání a Program obnovy venkova). Na druhé straně stanovila od programu PHARE 1999
- c) U programů PHARE 1995 a 1996 souhlasila Evropská komise s přesunem 8,63 mil. EUR na obnovu oblastí zasažených povodněmi, a to z programů CBC PHARE 4,63 mil. EUR, které byly použity k nápravě škod s přeshraničním dopadem a z programů CZ 9507 „Technická asistence“ a CZ 9603 „Regionální rozvoj“ 4,0 mil. EUR, které byly rozděleny na Ostravsku a Olomoucku.
- d) ES alokovala na programy PHARE 1995 až 1999 ve Finančních memorandech o 37,45 mil. EUR více, než byl předpoklad ve VIP. VIP předpokládal alokaci 330,0 mil. EUR. Alokace ve Finančních memorandech na Národní programy byla 182,0 mil. EUR a na CBC PHARE 154,0 mil. EUR. Dále ES alokovala v samostatných Finančních memorandech u programů PHARE 1995 a 1996 na trilaterální programy přeshraniční spolupráce a mnohonárodní programy zaměřené na hraniční přechody 10,85 mil. EUR a u programu PHARE 1999 na další programy vycházející z Partnerství pro vstup 20,6 mil. EUR (zejména na velké infrastrukturální investice a na implementaci práva ES v sociální oblasti).

2. Čerpání alokovaných prostředků programů PHARE

- a) Především nadsazená potřeba prostředků vyplývající z nedostatečné investiční přípravy projektů způsobila, že ČR nevyužila u programů PHARE 1995 až 1998, kde již skončil termín pro uzavírání kontraktů, celkem 14,1 mil. EUR.

Největší rozdíly mezi alokací a výší uzavřených kontraktů byly u

- programu CZ 9504 „Integrace infrastruktury“, implementovaného Českými drahami, a to 4,8 mil. EUR;
- programů CBC PHARE, implementovaných CRR (zejména programu CZ 9604 „CBC Německo“), a to celkem 4,2 mil. EUR;
- Národních programů PHARE 1997 a 1998, implementovaných CFCU, a to celkem 2,7 mil. EUR.

Důvodem nečerpání alokovaných prostředků bylo především nadsazení investiční potřeby finančních prostředků na realizaci projektů příjemci zahraniční pomoci, která se promítla do výše alokace ve Finančních memorandech. Vliv měla i nižší nabídková cena zájemců v soutěžích provedených podle Manuálu. Například u projektů „Vranovice železniční stanice“ a „Železniční most na trati Choceň – Ústí n. O.“ (program CZ 9504) bylo kontrahováno 10,2 mil. EUR oproti alokaci 14,0 mil. EUR a u projektu „Cheb – modernizace nádraží“ (program CZ 9604) bylo kontrahováno 2,1 mil. EUR oproti alokaci 4,0 mil. EUR.

U Národních programů PHARE ovlivňovalo nevyužití alokované částky kromě nižší cenové nabídky ve veřejných soutěžích především

- neuzavření kontraktů pro nevyjasněné požadavky ze strany uživatele (např. u programu CZ 9809 „Zemědělství“ přestala být aktuální technická asistence s alokací 200 tis. EUR),
- neúspěšné výběrové řízení (žádná nabídka, formálně chybné nabídky nebo nabídky přesahující rozpočet),
- nedodržení konečného termínu pro uzavření smlouvy,
- nedostatky při součinnosti s DEC, která např. u programu CZ 9809 zrušila výběrové řízení na program s alokací 200 tis. EUR, protože bylo zahájeno bez jejího svolení.

Systém PHARE umožňoval převedení nekontrahovaných prostředků na jiné projekty pouze v omezené míře.

b) Čerpání prostředků bylo oproti uzavřeným kontraktům nižší. Výši rozdílu nelze objektivně stanovit, protože část prostředků bude čerpána až po uplynutí záručních lhůt. Kromě toho CRR proplácelo faktury i po konečném termínu stanoveném ve Finančním memorandu k čerpání prostředků (např. u programů CBC PHARE 1995 až 1997 ještě v průběhu roku 2001 faktury ve výši přes 1,0 mil. EUR).

U investičních projektů je nečerpání prostředků v kontrahované výši ovlivněno tzv. „zádržným“, které představuje cca 10 % hodnoty kontraktu a je vyplaceno až po uplynutí záruční lhůty. V dalších případech rozdíl způsobily neúspěšná realizace programu CZ 9602, jak je uvedeno v bodu 3.a) této části kontrolního závěru, nebo nižší rozsah prací či zrušení kontrahovaných projektů. Například u CFCU nebylo u programu CZ 9703 „Budování institucí“ vyčerpáno 971,5 tis. EUR, protože skutečné náklady u služeb a technické asistence byly nižší než náklady kontrahované (např. cena letenek, pořádání seminářů, pronájem místností apod.). Rozdíly byly zjištěny až při závěrečné fakturaci kontraktu a pravidla PHARE neumožňují prostředky použít na jiný účel.

3. Dosažení očekávaných přínosů v kontrolovaných programech (projektech) PHARE

Kontroly byly podrobeny přínosy Národních programů PHARE na MŽP, týkajících se životního prostředí (CZ 9602, CZ 9705.05 a CZ 9811), a na MZe týkajících se zemědělství a přípravy na program SAPARD (CZ 9807 a CZ 9809) s celkovou alokací 12,35 mil. EUR. Na MMR a MF bylo zkontrolováno užívání investičního majetku získaného z programů zaměřených na budování institucí. U deseti příjemců pomoci byl zkontrolován průběh realizace u deseti projektů CBC PHARE 1996 až 1998 s celkovou alokací 15,01 mil. EUR. Dosažení stanovených parametrů bylo vyhodnoceno u těchto deseti projektů a u dalších pěti projektů Severočeské vodárenské společnosti. Kritériem pro výběr projektů bylo jejich ukončení a měřitelnost výstupů.

a) Program CZ 9602 skončil neúspěšně pro špatné zaměření programu, pomalý postup Evropské komise při uvolňování prostředků a pozdní zahájení programu. Z alokace 5,0 mil. EUR zůstalo nevyčerpáno 4,1 mil. EUR.

MŽP řídilo program CZ 9602, kde za cíl zvolilo poskytnutí zvýhodněných úrokových sazeb na financování projektů zaměřených na zavádění ekologicky efektivních technologií malým a středním podnikům v ČR. Ustavilo Podnikatelský fond životního prostředí, jehož správou pověřilo na základě výběrového řízení jediného zájemce, a to Investiční a poštovní banku (dále jen „IPB“). MŽP, IPB a DEC uzavřely v březnu 1998 smlouvu na částku 5 mil. EUR, rozdělenou do dvou částí. Po podpisu smlouvy měla Evropská komise do 15 dnů zaslat první část prostředků (2,9 mil. EUR) a IPB měla do 15 měsíců uzavřít s vybranými zájemci smlouvy o úvěrech v částce 2,5 mil. EUR (zbývající část 0,4 mil. EUR byla určena pro technického konzultanta, inzerci v tisku a vypracování strategie MŽP pro přijetí do EU).

Přes ustanovení smlouvy a žádost MŽP ze srpna 1998 zaslala Evropská komise 2,9 mil. EUR až v dubnu 1999. V dubnu 2000 pak upozornila MŽP, že IPB doposud prostředky určené na úvěry nevyčerpala, a stanovila konečný termín pro jejich vyčerpání na konec června 2000. Téhož měsíce byla na IPB uvalena nucená správa. Evropská komise následně ke dni 30. června 2000 projekt zastavila a žádost MŽP z června 2000 o prodloužení programu o dva měsíce v prosinci 2000 zamítla.

Do konce roku 2000 poskytla IPB úvěry ve výši 616,1 tis. EUR pouze pěti klientům. MŽP při určení cíle programu neprovedlo průzkum zájmu o tento typ úvěrů. Malé a střední podniky nepovažovaly při obtížné finanční situaci ekologické investice za svou prioritu. Pro poskytnutí úvěru stanovila Evropská komise příliš přísná kritéria, pro jejichž nedodržení vyřadila IPB ve spolupráci s technickým asistentem 122 projektů. V realizaci programu byly velké časové prodlevy, takže někteří žadatelé zrealizovali projekt i bez čerpání zahraniční pomoci.

b) Většina předpokládaných cílů v dalších kontrolovacích programech (projektech), za jejichž technickou stránku zodpovídaly MŽP a MZe, byla splněna. Jednalo se především o zavedení informačních systémů, implementace směrnic, pořádání školení apod. Pouze u projektu zaměřeného na odhad ekonomických nákladů na redukci skleníkových plynů v ČR (v rámci podprogramu CZ 9705.05) byla pro uživatele jeho využitelnost omezena tím, že subdodavatel nepřeložil závěrečnou zprávu do českého jazyka a nerozeslal dotčeným subjektům. Na MZe byl v rámci programu CZ 9809 zrušen projekt s alokací 0,2 mil. EUR zaměřený na vytvoření systému pro registraci a identifikaci zvířat, protože uživatel ztratil o nabízenou pomoc zájem pro příliš dlouhou dobu posuzování jeho požadavku.

c) MF a MMR majetek pořízený v rámci programů PHARE používaly, ale nevedly jej v účetnictví. Tento nedostatek odstranily až v průběhu kontroly.

V rámci programů CZ 9503, CZ 9703 a CZ 9812 převedla CFCU od března 1998 do listopadu 2000 na MF majetek v hodnotě 70,4 tis. EUR. MF majetek z pěti převodů v období září až listopad 2000 ve výši 36,3 tis. EUR (výpočetní techniku, kopírky a software) nevedlo v účetní evidenci. Majetek účetně zaevidovalo až v květnu 2001.

MMR nevedlo v účetní evidenci majetek v celkové hodnotě 137,5 tis. EUR (osobní automobily, výpočetní techniku, tiskárny, kopírky, mobilní telefony apod.) ze 16 převodů z programů CZ 9503 a CZ 9705 uskutečněných od srpna 1997 do prosince 2000. Majetek zaúčtovalo až v březnu 2001. Část převedeného majetku před zaúčtováním dále převedlo do dočasného užívání regionálním rozvojovým agenturám v Mostě, Olomouci a Ostravě. V zápisech o předání osobních automobilů do užívání regionálním agenturám v Mostě a Ostravě z listopadu 2000 však chybělo razítko těchto agentur. Nedostatek odstranilo MMR až v březnu 2001.

d) Předpokládané parametry byly dosaženy u devíti ukončených a vyhodnotitelných projektů zaměřených na kanalizaci a čističky odpadních vod a jejich realizace příznivě ovlivnila životní prostředí v dotčených oblastech. Šest projektů, týkajících se výstavby čističek odpadních vod, kanalizací, plynovodu, železniční vlečky a cyklostezek, nebylo možné vyhodnotit pro krátkou dobu provozu po jejich ukončení.

U všech deseti kontrolovaných projektů uzavřelo MMR s příjemci pomoci smlouvy o spolufinancování se zpožděním šest až 31 měsíců od podpisu Finančního memoranda, což se promítlo do opožděného zahájení realizace projektů o jeden až tři roky. Opožděné uzavírání smluv vyplývalo z vleklého schvalovacího procesu, ve kterém schvalovala některé kroky Evropská komise přímo v Bruselu. Např. u projektu „ČOV Děčín“ uzavřelo MMR smlouvu o spolufinancování až 24 měsíců po podpisu Finančního memoranda. Celkem sedm projektů do-

končili příjemci pomoci o 10 až 23 měsíců později oproti předpokladům uvedeným v projektových fiších (formulářích).

MMR ve smlouvě o spolufinancování rozdělilo osm z deseti kontrolovaných projektů na část hrazenou z prostředků PHARE a na část hrazenou z vlastních zdrojů. Důvodem bylo, že u části hrazené pouze českou stranou mohli příjemci pomoci

- provést realizaci v době, kdy se jim podařilo zajistit prostředky na spolufinancování (např. dotací ze Státního fondu životního prostředí ČR). Rozpočtová pravidla neumožňovala převedení státních prostředků na další rok, zatímco uvolňování prostředků PHARE trvalo i několik let podle délky schvalovacího procesu;
- zahájit výběrové řízení na realizaci české části projektu. Před platností Rámcové dohody (do 6. srpna 1997) nebylo možné při zadávání veřejných zakázek hrazených z PHARE postupovat podle Manuálu, ale pouze podle zákona č. 199/1994 Sb., o zadávání veřejných zakázek, ve znění pozdějších předpisů.

4. MF ani ostatní kontrolované ústřední orgány státní správy neprováděly soustavné vyhodnocování programů PHARE z hlediska dosažení stanovených cílů. Tato činnost by měla být zajištěna až od roku 2001.

Monitorování a vyhodnocování programů financovaných ze strukturálních fondů je jedním z hlavních principů EU. Monitorování a hodnocení vybraných projektů zajišťovala Evropská komise od roku 1996 prostřednictvím konsorcia OMAS. Nový systém hodnocení programů českou stranou připravilo MF až od roku 2001. Podle Memoranda o porozumění má monitorování a hodnocení programů z hlediska dosahování všech cílů stanovených ve Finančních memorandech provádět Společný monitorovací výbor. Zpracování monitorovacích zpráv mají zajišťovat IA, popř. CFCU ve spolupráci s příslušným ministerstvem.

MMR v rámci programu CBC PHARE hodnotilo jednotlivé projekty prostřednictvím své účasti, popřípadě účasti CRR na jednáních Společných programových a monitorovacích výborů. Nový monitorovací systém Strukturálních fondů připravuje (podle usnesení vlády ze dne 11. ledna 1999 č. 40, kterým bylo pověřeno gescí nad touto oblastí) a podle materiálu, který předložilo v lednu 2001 do vlády, by mělo v roce 2001 realizovat první verzi systému na dvou až třech pracovištích, což by mělo umožnit centrálně monitorovat programy PHARE, ISPA a SAPARD. V roce 2002 by měl systém monitorovat sektorové a regionální operační programy a systém řízení finančních toků Národního fondu.

5. MF ani ostatní kontrolované ústřední orgány státní správy neprováděly soustavnou kontrolu čerpání prostředků programu PHARE.

Kontrolu zaměřenou na hospodaření s prostředky PHARE u všech realizačních nebo implementačních agen-

tur provedlo pouze MF v období od ledna do září 2000, a to dle úkolu z usnesení vlády ze dne 29. listopadu 1999 č. 1264, uloženého na základě projednání kontrolního závěru NKÚ z kontrolní akce č. 96/42 – Kontrola hospodaření s prostředky poskytnutými České republice v rámci zahraničních pomoci. Kontrolu zabezpečovala i Evropská komise (prostřednictvím DEC), která písemně schvalovala některé postupy realizačních agentur (především výběrová řízení a uzavírání smluv). Vedle toho prováděla kontroly prostřednictvím nezávislých auditorů a závěrečný audit každého programu.

III. Zjištění k průběhu implementace programu PHARE

1. MF nezajistilo v počátku činnosti útvarů Národního fondu jejich dostatečné personální obsazení.

Pro včasné a kvalitní plnění úkolů mělo MF podle čl. 10 Memoranda o porozumění zajistit na vlastní náklady nezbytné personální zdroje pro Národní fond. Od doby vzniku Národního fondu k 31. prosinci 1998 až do 1. ledna 2000 byla jeho funkce zajišťována spoluprací několika odborů MF a od 1. ledna 2000 oddělením odboru státního rozpočtu s pěti funkčními místy. Až od 1. února 2001 byl zřízen samostatný odbor se 17 funkčními místy, ze kterých bylo do 30. dubna 2001 obsazeno 13.

2. Útvary Národního fondu měly v počátku své činnosti nedostatky při podávání žádostí o finanční prostředky z programu PHARE Evropské komisi. To spolu se zpožděným uvolňováním prostředků Evropskou komisí způsobovalo jejich přechodný nedostatek u CFCU.

Evropská komise prvním dvěma žádostem ze dne 16. června 1999 a 11. srpna 1999 na uvolnění prostředků na základě Finančního memoranda na Národní program PHARE 1998, podepsaného 12. října 1998, nevyhověla. První žádosti proto, že nebyly uvedeny osoby oprávněné nakládat s účty. Druhé žádosti proto, že nebyly založeny účty i pro podprogramy CFCU. Tento nedostatek byl přitom již v žádosti první. Evropská komise vyhověla až třetí žádosti ze dne 29. září 1999 a záloha ve výši 3,6 mil. EUR přišla na zdrojový účet Národního fondu dne 8. listopadu 1999, tj. pět měsíců po podání první žádosti a dvanáct měsíců po podpisu Finančního memoranda.

Podle čl. 4 § 2 Memoranda o porozumění může být Evropská komise požádána o další finanční plnění při poklesu souhrnné výše prostředků pod 10 % celkového rozpočtu programu. Útvary Národního fondu žádaly u Národního programu PHARE 1998 o další finanční plnění opožděně (u dvou žádostí až za 3 měsíce po poklesu prostředků pod 10 %) a s věcnými chybami (do jedné žádosti neuvedly požadovaný údaj o výši úroků z účtů). Důsledkem byla platební neschopnost CFCÚ, které v srpnu 2000 chyběly prostředky na proplacení faktur ve výši 0,3 mil. EUR a v lednu 2001 ve výši 2,0 mil. EUR.

Nedostatek finančních prostředků u CFCU se projevil i u Národního programu PHARE 1999. Útvary Národ-

ního fondu sice požádaly o další plnění 18. ledna 2001 (krátce po poklesu prostředků na 7,2 % k 31. prosinci 2000), ale Evropská komise žádosti vyhověla až v dubnu 2001. V té době měla CFCU neuhrazené faktury již ve výši 3,2 mil. EUR.

Vzhledem k uvedeným problémům prodloužila DEC termín čerpání u Národního programu PHARE 1998 z 30. června 2001 na 31. března 2002 a u Národního programu PHARE 1999 z 31. prosince 2001 na 30. září 2002.

3. MF nezavedlo systém podvojného účetnictví o prostředcích zahraniční pomoci.

V ustanovení čl. 20 Pokynů vlády je stanoveno, že MF vede podvojný účetnictví a analytickou evidenci zachycující všechny finanční operace Národního fondu. O finančních operacích Národního fondu ani IA není doposud podvojný účetnictví vedeno. MF připravovalo metodiku a systém vedení analytické evidence založené na principech podvojného účetnictví s tím, že dokončení prací předpokládalo do poloviny roku 2001.

4. Předpisy upravující program PHARE přeložilo MF do českého jazyka opožděně nebo vůbec ne. Při čerpání zahraniční pomoci používají útvary Národního fondu i IA anglický jazyk nejen ve styku s Evropskou komisí, ale i ve styku mezi českými subjekty.

V ustanovení čl. 32 Pokynů vlády je stanoveno, že dokumenty předkládané Evropské komisi se vyhotovují v anglické, popřípadě české verzi. Ostatní dokumentace se vede v jazyce českém, pokud není útvarem Národního fondu stanoveno jinak. Útvary Národního fondu žádný pokyn pro užívání anglického jazyka nevydaly. Přesto dokumentaci pouze v anglickém jazyce vedly při svém styku i české subjekty. Manuál jako základní předpis Evropské komise pro implementaci programu PHARE přeložilo MF do českého jazyka až v roce 2000. Evidenční systém PERSEUS doposud nepřeložilo, respektive nezajistilo překlad.

5. Příslušná ministerstva doposud nepožádala o akreditaci IA ve své působnosti.

Podle článku 26 Pokynů vlády měla ministerstva zřizující IA požádat NAO o certifikaci účtů. Po jejím provedení měla dále podle čl. 27 Pokynů vlády požádat o akreditaci. Příslušná ministerstva o akreditaci nepožádala.

6. MF teprve od roku 2001 osvobodilo úroky z prostředků zahraniční pomoci od daně z příjmů. Po zaplacení této daně vznikl rozdíl mezi požadavkem Evropské komise na vrácení prostředků a zůstatkem prostředků na příslušných účtech u ukončených programů PHARE.

U ukončených programů CZ 9503 „Integrace institucí“ a CZ 9507 „Technická asistence“ požadovala Evropská komise navrácení zůstatku účtu, přičemž požadova-

ný zůstatek byl vyšší o 45,5 tis. EUR u programu CZ 9503 a 4,8 tis. EUR u programu CZ 9507 než skutečný zůstatek na účtech. Rozdíl byl způsoben především zdaněním úroků v ČR. MF zajistilo osvobození úroků z prostředků zahraniční pomoci od daně z příjmů až od 1. ledna 2001 a to v ustanovení § 19 odst. 1. písm. y) zákona č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů, ve znění zákona č. 492/2000 Sb.

7. MMR doposud nezajistilo podmínky pro činnost CRR, jak mu uložila vláda.

Činnost CRR v letech 1998 – 2000 spolufinancovala Evropská komise. Od roku 2001 je financování zcela na české straně. Vláda ČR ve svém usnesení ze dne 23. srpna 2000 č. 826 uložila ministru pro místní rozvoj zajistit personální, věcné a finanční podmínky pro činnost CRR. MMR řešení personální otázky zabezpečení implementace programů v CRR teprve připravuje k předložení vládě, a to v rámci personálního zabezpečení celého resortu.

IV. Zjištění k poskytování pomoci ES od roku 2000

Od roku 2000 poskytují ES pomoc na základě závěrů zasedání Evropské rady v Berlíně z března 1999, kde byla schválena finanční perspektiva strukturální politiky EU pro plánovací období 2000 až 2006. Pro deset kandidátských zemí na vstup do EU včetně ČR byla schválena pomoc ve výši 3 120 mil. EUR ročně, která pro každou kandidátskou zemi skončí jejím vstupem do EU (1 560 mil. EUR na PHARE, 520 mil. EUR na SAPARD a 1 040 mil. EUR na ISPA). Konkrétní výši pro každou zemi určují ES s přihlédnutím k jejím konkrétním podmínkám (např. počet obyvatel, hrubý domácí produkt na obyvatele, rozloha zemědělské půdy).

U programu PHARE vyčlenila ES pro ČR průměrnou částku 79 mil. EUR ročně. U programu SAPARD podepsaly ČR a Evropská komise dne 5. února 2001 Roční finanční dohodu stanovující finanční závazek ES vůči ČR na rok 2000 ve výši do 22,4 mil. EUR. Z celkového objemu pro kandidátské země to představuje 4,2 %, ve srovnání s dalšími státy se jedná o nejmenší podíl v přepočtu na obyvatele (např. Polsko má více než 2x vyšší a Rumunsko více než 3x vyšší částku) a druhý nejmenší podíl v přepočtu na rozlohu. U programu ISPA alokovala ES pro ČR prostředky ve výši 5,5 – 8,0 % z celkové roční částky, tj. 57,2 – 83,2 mil. EUR ročně. Konkrétní výše pak závisí na schopnosti předložit dostatečné množství projektů Evropské komisi ke schválení a zajištění požadovaného podílu vlastních finančních prostředků.

Programy PHARE a SAPARD jsou předstupněm pro čerpání z tradičních strukturálních fondů a program ISPA pro čerpání z Kohezního fondu. Podle Nařízení Rady (ES) č. 1260/99 ze dne 21. června 1999, které upravuje čerpání strukturálních fondů v letech 2000 až 2006, zpracovává každý region požadující pomoc Regionální rozvojový plán s uvedením příslušných priorit. Po jeho projednání vypracuje Evropská komise dokument Rámec podpory

společenství, podle kterého pak státy zpracují operační plány – sektorové s celoplošnou působností a regionální na úrovni NUTS II. ČR zpracovala pro celé území jako základní programový dokument Národní rozvojový plán (dále jen „NRP“), ve kterém jsou mj. zdůvodněny potřeby podpory ES, včetně definice cílů, kterých má být dosaženo. Zodpovědnost za jeho zpracování mělo MMR. Návrh NRP vzala vláda ve svých usneseních ze dne 27. října 1999 č. 1140 a ze dne 5. ledna 2000 č. 14 na vědomí. NRP stanovil šest prioritních os:

- posílení konkurenceschopnosti průmyslu a podnikatelských služeb,
- rozvoj základní infrastruktury,
- rozvoj lidských zdrojů,
- ochrana a zkvalitňování životního prostředí,
- rozvoj venkova a multifunkční zemědělství,
- rozvoj cestovního ruchu a lázeňství.

Vzhledem k tomu, že Rámec podpory společenství podepíše Evropská komise s ČR až po jejím vstupu do EU, zpracovává ČR z prioritních os s předstihem šest sektorových operačních plánů a osm regionálních operačních plánů na úrovni NUTS II. NRP a sektorové a regionální plány se staly od roku 2000 kromě Partnerství pro vstup a Národního programu přípravy ČR na členství v EU dalším podkladem pro využití předvstupních programů PHARE, SAPARD a ISPA:

- Podle Finančních memorand programů PHARE 2000 alokovala Evropská komise pro ČR celkem 101,5 mil. EUR, z toho Národní program 59,0 mil. EUR. Vazbu na NRP má například podpora dvou regionálních rozvojových programů na úrovni NUTS II – Severozápad a Ostravsko, na které ES alokovala 8,0 mil. EUR. Vláda vzala tyto programy na vědomí ve svém usnesení ze dne 26. června 2000 č. 650;
- Na základě páté prioritní osy NRP vypracovaly MMR a MZe „Plán rozvoje zemědělství a venkova na období 2000–06 – plán SAPARD“, který vláda vzala na vědomí ve svém usnesení ze dne 28. července 1999 č. 769 a Evropská komise ho schválila dne 26. října 1999. Plán stanoví tři základní priority (zvyšování konkurenceschopnosti zemědělství, trvale udržitelný rozvoj venkovských oblastí a odborná pomoc), které jsou dále rozděleny do devíti opatření.

1. Příprava programu SAPARD je značně zpožděna. Program na rok 2000 zahájí Agentura SAPARD a MMR nejdříve ve 2. pololetí 2001.

MZe ustavilo Agenturu SAPARD až k 1. srpnu 2000, tj. téměř rok po schválení plánu SAPARD. Agentura je organizační součástí MZe a její generální ředitel je podřízen náměstkovi MZe, ačkoliv podle řešitele projektu PHARE CZ 9807.03.01 „Příprava na účast v programu SAPARD“ by bylo vhodnější, kdyby agentura byla samostatnou právní osobou, jako je tomu u podobných agentur ve Švédsku, Irsku nebo Rakousku.

Podmínkou pro zahájení činnosti Agentury SAPARD je její akreditace udělená Národním fondem. Ten pověřil

provedením akreditačního procesu auditorskou firmu CAAC, s. r. o., kterou vybral ve výběrovém řízení. Agentura SAPARD provedla sebehodnocení, jehož výsledky předložila auditorské firmě 15. března 2001. NAO následně 26. března 2001 zahájil akreditaci. Firma CAAC má vypracovat auditorskou zprávu, která bude pro Národní fond podkladem pro udělení národní akreditace. Národní fond předpokládá udělení tzv. dočasné akreditace vzhledem k tomu, že jde o nově zřízenou agenturu. Agentura SAPARD a MMR budou posuzovat žádosti o podporu z programu SAPARD 2000 až po ukončení akreditace, to je nejdříve až ve druhém pololetí roku 2001. Roční finanční dohoda stanoví v čl. 3 termín pro poslední možnost přijetí žádosti na 31. prosinec 2002.

2. ES u projektů ISPA neuznala některé náklady a v důsledku toho poskytla nižší příspěvek. To značně ohrozilo zahájení projektů zaměřených na životní prostředí v roce 2001.

a) V oblasti životního prostředí zaslalo MŽP v květnu 1999 Evropské komisi celkem 14 projektů, u kterých žádalo spolufinancování v rámci programu ISPA. Po projednání a zhodnocení zajišťovalo MŽP přípravu čtyř projektů s rámcovým kontraktorem ES firmou Carl Bro z Dánska. V lednu 2000 DEC sdělila MŽP, že připravila vlastní návrhy, které projednala s Carl Bro.

V prosinci 2000 podepsali Národní koordinátor ISPA a zástupce Evropské komise dvě Finanční memoranda v oblasti životního prostředí – „Rozšíření kanalizační sítě Ostrava“ s alokací 16,6 mil. EUR a „Rozšíření kanalizační sítě Brno“ s alokací 17,8 mil. EUR. Z celkových nákladů na oba projekty 80,0 mil. EUR neuznala Evropská komise náklady ve výši 26,8 mil. EUR. Jednalo se o rozhodující část nákladů (80 %, resp. 60 %) na výstavbu víceúčelového kolektoru, kde jsou kromě kanalizačních cest vedeny i elektrické a telekomunikační kabely, plynárenské potrubí a kabelové televize. V případě uznání celých nákladů a stejné procentuální výši pomoci by příspěvek ISPA byl o 17,5 mil. EUR vyšší. Neuznáním části nákladů nemají obě města dořešeno zajištění prostředků na financování projektů. Přitom předložení dokumentace k výběrovým řízením města předpokládala v srpnu, resp. v červnu 2001. Zahájení financování obou projektů již v roce 2001 je ohroženo.

b) V oblasti dopravy zaslalo MDS koncem roku 1999 Evropské komisi celkem osm projektů, u nichž žádalo spolufinancování v rámci programu ISPA. Na základě Finančních memorand z prosince 2000 poskytne ES příspěvek na projekty

- úsek R48 rychlostní komunikace Frýdek-Místek – Dobrá,
- optimalizace železničního úseku Ústí nad Orlicí – Česká Třebová,
- modernizace železničního úseku Zábोří – Přelouč

s celkovou alokací 65,6 mil. EUR. U těchto projektů neuznala Evropská komise náklady ve výši 8,0 mil. EUR.

3. Další projekt ISPA na technickou asistenci není pro MŽP prakticky využitelný.

ČR a Evropská komise uzavřely Finanční memorandum i na technickou asistenci na přípravu projektů v oblasti životního prostředí (dodávky vody a kanalizační sítě) s alokací 285 tis. EUR. Ta však není pro MŽP prakticky využitelná, protože se týká projektů, které již byly odeslány Evropské komisi (město Jihlava) nebo kde již byl vypracován návrh přihlášky (město Karviná), a projektu, jehož realizace není aktuální pro nevyřešené vlastnické vztahy (město Vrchlabí).

V. Vyhodnocení

System čerpání zahraniční pomoci se oproti stavu zjištěnému při kontrolní akci NKÚ č. 96/42 zlepšil. Kontrolou čerpání prostředků z programů PHARE 1995 až 1999 s celkovým rozpočtem 33,0 mil. EUR (14,3 % z celkové čerpané částky k 31. prosinci 2000) nebyl zjištěn rozpor s podmínkami stanovenými ve Finančních memorandech, s výjimkou dočerpání prostředků ve výši cca 1,0 mil. EUR po stanoveném termínu u CRR. Z hlediska přehledu o zahraničních prostředcích se příznivě projevila centralizace pomoci po založení Národního fondu a snížení počtu agentur, které realizují pomoc. Kontrola však zjistila i rezervy ve všech stupních implementace programů PHARE a v přípravě programů SAPARD a ISPA.

ES v průběhu realizace programů PHARE 1995 až 1999 změnila jejich zaměření ve prospěch intenzivnější přípravy ČR na vstup do EU. Zároveň pro ČR alokovala v tomto období o 37,45 mil. EUR více nad původní předpoklad 330 mil. EUR. ČR však u programů, kde již skončil termín pro uzavírání kontraktů, nedokázala využít 14,1 mil. EUR z alokované částky. Hlavní příčinou byla počáteční nepřipravenost investičních projektů, v jejímž důsledku byly do Finančních memorand zahrnuté nadsazené alokace. Pravidla PHARE přitom neumožňovala nespotebované alokované prostředky zcela převést na jiné projekty.

Z kontrolovaných programů skončil neúspěšně program, který MŽP zaměřilo na poskytování úvěrů na ekologické investice malým a středním podnikům bez ověření skutečného zájmu. Pro poskytnutí úvěru stanovila Evropská komise příliš tvrdé podmínky, a nevyužito tak zůstalo 4,1 mil. EUR. Kontrolované projekty CBC PHARE byly dokončeny, ale většina z nich se zpožděním oproti původním předpokladům. Jedním z důvodů byl i zdouhavý schvalovací proces, který sice napomáhá účelnému čerpání prostředků, ale zároveň oddaluje zamýšlený přínos z realizace.

MF ani ostatní kontrolované ústřední orgány do roku 2000 u programu PHARE systematické vyhodnocování programů neprováděly. Ucelený systém vyhodnocování a monitorování programů pomoci ES, který je jed-

nou ze základních podmínek budoucího čerpání strukturálních fondů v EU, připravují MMR a MF až od roku 2001.

Žádosti o finanční plnění byly Evropské komisi podávány opožděně a s chybami. To se společně se zdlouhavým postupem Evropské komise při uvolňování prostředků projevilo v jejich přechodném nedostatku u Národních programů PHARE 1998 a 1999. Evropská komise musela u těchto programů prodloužit termín pro čerpání, aby alokované prostředky bylo možné vyčerpat. MF doposud nevyřešilo vedení podvojného účetnictví o finančních operacích Národního fondu a implementačních agentur a mechanismus spolufinancování programu PHARE, jak mu ukládají Pokyny vlády. Odstranění těchto nedostatků usnadní mj. i další kontroly čerpání finančních prostředků ze zahraničí i ČR.

Od roku 2000 jsou předvstupní programy PHARE, SAPARD a ISPA mj. přípravou ČR na čerpání strukturálních fondů EU. U programu SAPARD ponechala ES výběr projektů na ČR a u programu ISPA schvaluje projekty Evropská komise. U realizace těchto nově zařaze-

ných programů však došlo ke značnému zpoždění. V státním rozpočtu na rok 2000 byla na spolufinancování zahraniční pomoci vyčleněna rezerva 2,1 mld. Kč, která nebyla vyčerpána, a zůstatek byl převeden na Národní fond. U programu SAPARD to bylo způsobeno především nepřípraveností Agentury SAPARD a nevyjasnění podmínek pro její činnost ze strany ES. U programu ISPA pak především nezajištěností spolufinancování projektů zaměřených na životní prostředí poté, co Evropská komise neuznala značnou část projektovaných nákladů. Na přípravě těchto projektů přitom spolupracoval kontraktor stanovený ES. Proto je do budoucna potřebné vyjasnit a přesně vymezit uznatelné a neuznatelné náklady již ve fázi přípravy projektů.

Problémem limitujícím využívání strukturálních fondů bude zajištění spolufinancování ze strany ČR. Při čerpání pomoci ES v rámci předvstupních programů představuje spolufinancování ČR cca 2,0 až 2,2 mld. Kč ročně. Po vstupu ČR do EU bude potřeba na spolufinancování projektů v rámci strukturálních fondů přibližně desetkrát vyšší, což je potřebné vzít v úvahu při budoucích přípravách státního rozpočtu.